

uit het oogpunt van het belang der deskundigen bekeken en kunnen daarbij vooralsnog ook wel volharden.

Het hoofdbestuur der Vereeniging van spoorwegartsen.

Hiermee schijnt ons voorloopig deze zaak voldoende toegelicht.

Redactie.

HET SANATORIUM ORANJE-NASSAU'S OORD.

De jongste in de pers besproken circulaire van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken betrekkelijk het sanatorium Oranje-Nassau's Oord, geeft mij aanleiding namens het bestuur dezer stichting beleefdelijk eenige plaatsruimte te vragen in dit *Tijdschrift*.

Het is ons namenlijk gebleken, dat bij verschillende geneesheeren de meening heeft ingang gevonden, dat het bestuur der stichting O.-N. O. met den inhoud der bedoelde circulaire niet alleen *vooraf* zou zijn bekend geweest, doch dat zelfs van onze zijde op de totstandkoming dier circulaire eenigen invloed zou zijn uitgeoefend. Wij achten het daarom onzen plicht uitdrukkelijk te verklaren, dat wij van het bestaan dier circulaire voor het eerst hebben kennis gekregen door de dagbladen, dat niet één onzer *vóór* dien van die circulaire, of van een plan betrekkelijk deze aangelegenheid, dat bij Zijne Excellentie den Minister zou bestaan, iets heeft geweten, en dat nòch ons bestuur of een zijner leden, nòch onze geneesheer-directeur, noch iemand, die tot het sanatorium in eenigerlei betrekking staat, op de aanschrijving van Zijne Excellentie ook slechts den geringsten invloed heeft uitgeoefend, of heeft trachten uit te oefenen.

Toen ons bestuur van de circulaire door de dagbladen kennis nam, heeft ondergeteekende onmiddellijk dienaangaande een onderhoud verzocht aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, welk onderhoud hem op de meest welwillende wijze werd verleend.

De minister deelde in dit onderhoud mede, dat Zijne Excellentie aan zijn ambtgenooten een geheim kabinets-schrijven betrekkelijk O.-N. O. had gericht, en dat hij betreurde, dat door een indiscretie dit schrijven in de pers is kunnen worden opgenomen. Nu het geheim der circulaire eenmaal was geschonden, maakte Zijne Excellentie geen bezwaar ondergeteekende te kennen te geven, dat den minister uit een vanwege zijn departement ingesteld onderzoek was gebleken, dat het sanatorium O.-N. O. in alle opzichten aanbeveling waardig is, en dat de bedoeling der circulaire eenvoudig deze was, aan zijn ambtgenooten te doen weten, dat er geen reden meer bestond het sanatorium O.-N. O. bij de toezending van „Rijkspatiënten” *voorbij* te gaan, zooals dit tot nu toe het geval was. Bevoordeeling van het sanatorium boven andere sanatoria lag natuurlijk geenszins in de bedoeling van Zijne Excellentie. De minister constateerde daarbij, dat vroeger „een minder gelukkig beheer” een vooroordeel tegen het sanatorium had doen ontstaan, doelende daarmede op de algemeen bekende minder gelukkige verhouding tusschen bestuur en directie, doch dat het in geen deele de bedoeling van Zijne Excellentie was, daarmede eenig oordeel uit te spreken met betrekking tot het tusschen deze beide organen van het beheer destijds bestaande verschil; de minister vermeldde slechts, dat door de vervanging van den toenmaligen geneesheer-

directeur het geschil was opgelost en het beheer daardoor weder in goede, d. w. z. in eensgezinde handen was.

Zijne Excellentie betreurde ten zeerste, dat zijn woorden inderdaad tot een verkeerde opvatting hadden moeten aanleiding geven; de gedachte aan het werpen van een blaam op den eersten geneesheer-directeur, of op diens directie, was in werkelijkheid niet bij hem opgekomen.

Nu mij dezer dagen van zeer bevriende zijde werd opgemerkt, dat bij de geneesheeren in het algemeen door de geschiedenis der circulaire een ongunstige stemming tegen het sanatorium O.-N. O., of tegen zijn bestuur, is gewekt, heb ik Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken verzocht mij te willen vergunnen door de mededeeling van het vorenstaande ons bestuur te rechtvaardigen; de minister heeft de goedheid gehad mij die toestemming te verleen.

Het bestuur der stichting O.-N. O., hoezeer erkentelijk voor de goede gevoelens van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken ten opzichte van het sanatorium, stelt er prijs op te verklaren, dat het in hooge mate betreurt, door de woorden van den Minister oude wonden te zien opengereten, en dat daardoor een verleden is wakker geroepen, waarvan het bestuur alleen het goede in herinnering zou wenschen te bewaren, de lessen van het verleden daarbij niet vergetende, maar ook blijvende waardeeren de goede trouw en toewijding van hen, die vroeger aan het sanatorium hun krachten hebben gegeven.

Namens het bestuur der stichting O.-N. O.

S. M. S. DE RANITZ, *voorzitter.*

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Bestrijding van zedeloosheid.

In de zitting der Tweede Kamer van Donderdag 2 Maart 11. is in openbare behandeling geweest het door de regeering voorgestelde artikel 251 *bis*, in te voegen in het Wetboek van Strafrecht ter bestraffing van den *abortus criminalis* en daarbij het door de heeren VAN HAMEL en GOEMAN BORGESIUUS voorgestelde amendement, in ons vorig nummer (bldz. 815) medegedeeld.

De heer VAN HAMEL, zijn amendement toelichtende, juichte het toe, dat de minister met dit artikel opgetreden is tegen *abortus criminalis*, een misdrijf dat zeer veel voorkomt, zooals men van alle geneeskundigen kan vernemen. Door de gezondheidscommissie te Amsterdam is indertijd onder de geneesheeren een onderzoek daarnaar ingesteld (zie het verslag dezer commissie over 1908), waarop 127 antwoorden inkwamen. De antwoorden op de eerste vraag: „Vindt het afdrijven veelvuldig plaats?” luiden: veelvuldig, buitengewoon, ontzettend veelvuldig, bij gehuwden zoowel als bij ongehuwden, door inwendige middelen weinig, door mechanische middelen veel meer. Gevallen van dood, ongeschiktheid voor verdere zwangerschap en belangrijke ziekten zijn als gevolgen er van vastgesteld. Verder haalde spreker aan het onderzoek door TREUB en CATH. VAN TUSSENBROEK in